

Summary:

Babych O. FEATURES RHYTHM INFORMATION SPACE IN FOREST GEOSYSTEMS ARRAY SUBURBAN LVIV (FOR EXAMPLE FOREST AREA OF LAPAYIVKA).

The proposed idea for formation in forest geosystems of the information space on the basis of experimental research in the field suburban area of Lviv Lapayivka. Graphs that reflect general patterns of information changes in forest geosystems and their correlation with the features of physico-geographical conditions. Substantiated conclusions that brushing a clear model of the emergence of biometric information rhythmic parameters in forest area, their strategic importance, listed on this site.

Forest geosystems suburban area of Lviv Lapayivka are composed of a huge amount of information that can be converted from one form to another. Information space formed in the green zone, mainly represented functional features and has a number of strategic objectives. Forest area who have biometric indicators which is the founder and carrier information form rhythmic patterns of information space.

Describing the benefits of certain aspects of information forms of forest geosystems, summarizing conducted systematic research can offer a single classification of information entities that form an information space in suburban tracts of Lviv. Media space a concept conceptual multidimensional space formed due to spatial coordinates, taking into account the parameter time and features information interactions in forest geosystems.

Universality information space suburban forest zone of Lviv is closely interrelated objects represented in it. In particular, forest geosystems included several information structures simultaneously, leading to the integration of the space recursive information space (space information in the information space).

Key words: information space, information rhythms, forest geosystems, landscape tracts, suburban forest area of Lviv Lapayivka.

Рецензент: проф. Петлін В.М.

Надійшла 07.10.2014р.

УДК 332.3(477.8)(043.5)

Оксана ТЕРЛЕЦЬКА

ДРОГОБИЦЬКА УРБОСИСТЕМА: СТАНОВЛЕННЯ ТА ЗВ'ЯЗОК З ПРИРОДНОЮ ЛАНДШАФТНОЮ ОСНОВОЮ

Розглянуто особливості ретроспективної ландшафтної структури Дрогобицької урбосистеми та її трансформація і антропогенна модифікація внаслідок появи і розвитку міста. Показана взаємозалежність тактичного (антропогенно керованої) і стратегічного (природно керованої) напрямків розвитку з пріоритетом саме природних чинників. Зроблено взаємопов'язану сукупність висновків, які обґрунтовують необхідність запровадження урбосистемного моніторингу.

Ключові слова: урбосистема, ретроспективна ландшафтна структура, урболандшафти, урбосистемний моніторинг.

Простановка проблеми. Дрогобич – унікальний природно-господарський комплекс, друге за промисловим потенціалом місто Львівської області. Водночас за кількістю населення і площею місто належить до середніх, які складають значну частку міських населених пунктів України. Саме це дає підстави вважати дослідження спрямовані на формування його урбосистеми актуальними і своєчасними. Водночас застосування для аналізу ландшафтної структури, яка існувала до виникнення міста, своєрідної ретроландшафтної структури і сучасної ландшафтної структури урбосистеми дозволяє виявити степені деградації або антропогенної модифікованості генетично сформованих ландшафтних систем, залежності сучасних урболандшафтів від їх природної основи, виявити проблемні ділянки, на яких регенеративні властивості природних ландшафтів здатні ефективно руйнувати сучасні міські об'єкти. Усі ці проблемні ситуації виникають практично в кожній урбосистемі, яка перебуває в одно-

му класі організації з Дрогобицькою, що значно підвищує актуальність пропонованого дослідження.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Питанням наукового обґрунтування становлення та функціонування урбосистем присвячена значна кількість праць. Насамперед це стосується такого наукового напрямку як урболандшафтознавство (від англ. *urban* – місто та ландшафтознавство) – (термін використовують О.Ю. Дмитрук, 2004 і В.М. Петлін, 2006). Використовується також термін "міське ландшафтознавство" – В.В. Покшишевський, 1961; К.І. Геренчук, 1972 і термін "селітебне ландшафтознавство" – В.М. Петлін, 2005) – галузь фізичної географії, ландшафтознавства, що вивчає міські ландшафти багатопільового призначення, які формуються у процесі створення та функціонування міст (Государственный стандарт..., 1981). Основним об'єктом урболандшафтознавства є урболандшафт, який пропонується розуміти як у структурному, так

і у функціональному розумінні – це функціональні складові, які певним чином розміщені в просторі міста і певним чином відбиваються у його зовнішньому обліку (Ковальов, 2003). З іншого боку це антропогенний ландшафт, який формується в процесі створення та функціонування міст. В урболандшафті на фоні прояву природних регіональних та зональних закономірностей розвитку під впливом господарської діяльності змінюються літогенна основа, рельєф, клімат, ґрунти, водні об'єкти, рослинний покрив, тваринний світ (Кучерявий, 2008).

Складаються урболандшафти з урбопромислових комплексів – комплекси, в яких рудименти первинних екосистем, що опинилися в техногенному середовищі (малі парки, сквери), втрачають здатність до самозбереження, і їх існування цілком залежить від людської опіки. Навколишні ж щодо них комплекси лісів, водні та аграрні екосистеми зазнають відчутного техногенного впливу і перебудовують свою структуру і роботу (приміські лісопарки, річки) (Голубець, 1994 б).

У якості безпосередньо урбосистем на сьогодні прийнято вважати складні нестійкі в просторі та часі територіальні поєднання природної основи й антропогенної надбудови, що характеризуються наявністю певної просторової гомогенності ряду природних та антропогенно обумовлених чинників (різновидового забруднення, мікрокліматичних показників тощо) (Петлін, Гелета, 2010).

Таким чином, рядом дослідників було закладено підвалини розвитку вчення про урбосистеми.

Мета статті. На основі ретроспективного аналізу скласти ландшафтну карту на територію, яку зараз займає місто Дрогобич. На цій основі з використанням сучасної ландшафтної картосхеми Дрогобицької урбосистеми виявити взаємозв'язок генетично сформованої ландшафтної структури та її урбомодифікацій. Визначити пріоритетні контролювальні впливи щодо перспектив розвитку окремих ландшафтних складових в межах урбосистеми.

Виклад основного матеріалу. Територія дослідження – район Дрогобицького передгір'я займає широке межиріччя, окреслене з півночі і заходу р. Дністер, зі сходу р. Колодницею, а з півдня краєм Карпат. Ріки Бистриця Підбузька і Тисьмениця розділяють Дрогобицьке передгір'я на три майже рівні частини, які паралельними смугами простягаються від Карпат до Дністра. Для ландшафтної структури Дрогобицького передгір'я характерні широкі низькі тераси з

лучними і лучно-болотними ґрунтами, які займають майже 35% площі всього району. На середніх терасах поширені підзолисто-дернові ґрунти, питома вага яких дуже незначна (1%). На високих терасах панують дерново-підзолисті поверхнево-оглеєні ґрунти, які разом з буроземно-підзолистими утворюють основний ґрунтовий фон району, займаючи понад 50% його площі. Процент лісопокритої площі в районі невеликий (15%), що вказує на традиційно високе господарське освоєння цієї території.

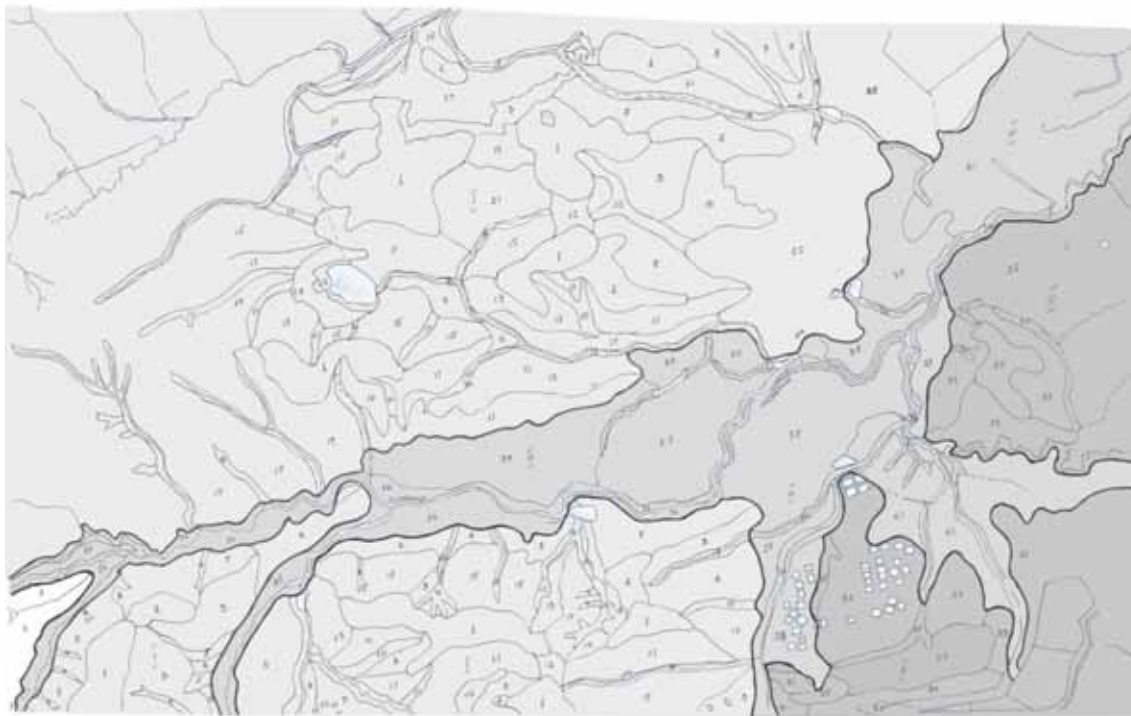
У Дрогобицькому передгір'ї часто бувають високі паводки в долині Дністра, які затоплюють низькі його тераси; місцевості високих терас з дерново-підзолистими поверхнево-оглеєними ґрунтами мають значну питому вагу; у зв'язку з більшим поширенням високих терас та більшими абсолютними висотами в Дрогобицькому передгір'ї відносно холодніший клімат ніж на західних територіях. Узагальнено Дрогобицький ландшафт займає Дрогобицьку височину. В цілому одноманітний за характером місцевостей ландшафт є складним за будовою. Тут значні перепади висот, густа сітка розчленування, поєднання високих межиріч і долинних комплексів, яскраво виражена радіальна структура рисунка розчленування (за рахунок зближення гирл Бистриці, Тисьмениці, Колодниці), поступово-ступінчасте зниження поверхні від Карпат до Дністра. Найповніше представляє комбінації поєднань передкарпатських місцевостей (рис. 1.).

Аналіз реконструйованої ландшафтної структури території майбутнього міста свідчить, що місцевість характеризувалась значним ландшафтним різноманіттям. Розташування на межі гірських та передгірських ландшафтів, відповідним чином підтримувало різноманіття рослинного і тваринного світу, а також ґрунтового покриву. Ретроландшафти характеризувались збалансованим (у відсотковому відношенні) відносно сухих і перезволожених (заболочених) ділянок. Відповідно збалансованими були площі зайняті лісовою і лучною рослинністю. Як наслідок збалансованими були водний баланс територіальних систем та їх кліматичні параметри. У випадку надзвичайно різких відхилень флуктуаційного характеру, наприклад, надзвичайно інтенсивні опади, тривалі літні періоди без атмосферних опадів, сильні морози тощо, наявні корінні ландшафтні системи мали механізми, які сприяли гальмуванню їх впливу.

Внаслідок інтенсивного і довготривалого

розвитку видобувної промисловості та різних видів будівництва природний рельєф міста зазнав сильної антропогенної трансформації. Крутосхилі ділянки у багатьох місцях терасовані, на заболочених заплавах долин річок і по-

токів здійснено технічні підсипки. Значний вплив створює промисловість. Потенціал виробничо-промислового комплексу міста формують наступні основні галузі: машинобудування (4-5%), нафтопереробка (37%), харчова

Рис. 1. Ландшафтна структура території на якій виникло місто Дрогобич (природна ландшафтна структура урбосистеми).

Легенда: Дрогобицький ландшафт.

1. Місцевість передгірських древньо терасованих (III-V) розчленованих пологосхилих межиріч з комплексом бурих лісових і дерново-середньо підзолистих поверхнево оглеєних суглинистих ґрунтах.

Урочища: 1. Випуклі, підвищені ділянки вододілів із зеленомоховими буково-ялицевими сугрудами на бурих гірсько-лісових ґрунтах; 2. Слабо випуклі, похилі привододільні ділянки із зелено-мохово-квасеницевими буково-ялицево-смерековими сугрудами на бурих лісових ґрунтах; 3. Похилі (3-5°) градусів схили східної експозиції з ялицевими дубравами на дерново-середньо підзолистих поверхнево оглеєних суглинистих ґрунтах; 4. Крутосхилі сухі звори без рослинного покриву; 5. Долини тимчасових водотоків з різнотравними луками на глибоких оглеєних лучних ґрунтах; 6. Слабо випуклі вододільні ділянки з грабовими дубравами на дерново-середньо підзолистих поверхнево оглеєних суглинистих ґрунтах; 7. Похилі, випуклі (4-6°) градусів схили північної експозиції з грабово-ялицевими букняками на дерново-підзолистих ґрунтах; 8. Похилі (5-7°) градусів, хвилясті схили північно-західної експозиції з зеленомоховими ялицевими букняками на бурих лісових ґрунтах; 9. Похилі (5-7°) градусів, хвилясті схили західної експозиції з вологими грабовими дубняками на дернових опідзолених ґрунтах; 10. Спадисто-схилі звори без постійних водотоків на намівних перезволожених ґрунтах; 11. Похилі (6-7°) градусів, випуклі схили південної експозиції із зеленомоховими смереково-ялицевими бучинами на дерново-середньо підзолистих поверхнево оглеєних суглинистих ґрунтах; 12. Сідловино-подібні ділянки вододілів з різнотравними царинками на бурих лісових вологих ґрунтах; 13. Похилі (4-6°) градусів, слабохвилясті схили північно-західної експозиції з зеленомоховими буково-ялицевими сугрудами на бурих лісових ґрунтах; 14. Спадисті (7-9°) градусів схили південної експозиції з мертво покривними букняками на малопотужних дернових опідзолених ґрунтах; 15. Випуклі, похилі (5-6°) градусів ділянки північної експозиції з ялицевими букняками на дернових опідзолених ґрунтах; 16. Похило-схилі звори з тимчасовими водотоками і різнотравними луками на глибоких оглеєних лучних ґрунтах; 17. Випуклі, розчленовані, спадисті (8-9°) градусів схили східної експозиції з дубовими яличниками на бурих лісових ґрунтах; 18. Виположені звори з постійними водотоками із зеленовільховими смеречниками на дернових опідзолених ґрунтах; 19. Рівні привододільні ділянки з грабовими дубняками на дернових опідзолених ґрунтах; 20. Слабо нахилені (1-3°) градуси ділянки східної експозиції з дубовими яличниками на бурих лісових ґрунтах; 21. Похилі (4-5°) грабовими бучинами на дерново-середньо підзолистих поверхнево оглеєних суглинистих ґрунтах; 22. Слабо нахилена приозерна ділянка з

різнотравними луками на глибоких оглєсєних лучних ґрунтах; 23. Рівна слабо розчленована ділянка з чисельними конусами виносу з зеленівльховим різнотрав'ям на перезволожєних лучних ґрунтах; 24. Випукла похила (5-7°) ґрадусів ділянка північно-східної експозиції з зеленомоховими буково-ялицєвими сугрудами на бурих гірсько-лісових ґрунтах; 25. Сильно випукла при вододільна ділянка з зеленомохово-квасєницеєвими буковими яличниками на бурих лісових ґрунтах; 26. Слабо випукла, слабо похила (2-3°) ґрадуси ділянка південної експозиції з ялицєвими дубняками на дерново-сєредньо підзолистих поверхнево оглєсєних суглинистих ґрунтах; 27. Увігнута міжвододільна ділянка з вільхово-ялицєвими букняками на вологих бурих лісових ґрунтах.

II. Місцевість передгірських рівнів другої тераси з дерновими щєбенистими ґрунтами.

Урочища: 28. Випуклі підвищені ділянки терас з грабово-ялицєвими букняками на дернових щєбенистих ґрунтах; 29. Слабовипуклі, похилі ділянки других терас з вільховими суборами на малопотужних дернових щєбенистих ґрунтах; 30. Спадисті (11-12°) ґрадусів схил тераси західної експозиції з буково-смерєковими яличниками на малопотужних сильнозмитих дернових ґрунтах; 31. Спадистий (10-11°) ґрадусів, випуклий схил тераси північної експозиції з вільховим смерєчником на малопотужних дернових сильнозмитих ґрунтах; 32. Рівні ділянки другої тераси з різнотравно-вільховими луками на потужних лучних ґрунтах; 33. Похилі (3-5°) ґрадусів схили других терас східної експозиції з ялицєво-вільховими дубравами на дернових вологих ґрунтах; 34. Похилі (6-7°) ґрадусів, випуклі схили других терас південної експозиції з різнотравними дубравами на потужних дернових ґрунтах; 35. Спадисто схилі звори без постійних водотоків.

III. Місцевість терасованих річкових долин з лучними і дерновими щєбенистими ґрунтами на алювіальних відкладах.

Урочища: 36. Заплати річок, складєні різносортовим алювієм; 37. Рівні заплави річок з ожиковими куртинами на несформованому ґрунті; 38. Слабонахилєні ділянки надзаплатних терас з різнотравними луками в комплексі з вільховими грабняками на глибоких дернових ґрунтах; 39. Рівні ділянки надзаплатних терас з вільхово-грабовими дубравами на дернових щєбенистих ґрунтах; 40. Рівні, заболочєні ділянки надзаплатних терас з вільховими дубравами на дернових глибоких ґрунтах; 41. Рівні, слаборозчленовані постійними водотоками ділянки надзаплатних терас з вільховими дубравами в комплексі з лучним різнотрав'ям на вологих дернових ґрунтах.

(7,5%), будівельних матеріалів (1,2%), легка (1%), хімічна (0,7%), поліграфічна (0,1%).

До складу багатогалузевого промислового комплексу входять 31 промислові підприємства, що перебувають на постійному балансі (без малих підприємств), які виробляють широкий асортимент промислової продукції.

На території міста створєна розгалужєна мережа штучних водоемів, які значно ускладнили природну водомережу. Селітебна складова

у вигляді багатоповерхової та індивідуальної (низькоповерхової) забудови розташована нерівномірно, залежно як від природних чинників, так і від промислових об'єктів. І все це поєднано значною кількістю транспортних шляхів.

Як наслідок, природні ландшафти зазнали значних трансформацій і антропогенних модифікацій. Утворилась своєрідна ландшафтна урбосистема (рис. 2).

Рис. 2. Ландшафтна структура Дрогобицької урбосистеми.

Дрогобицький ландшафт.

Місцевість передгірських древньо терасованих (III-V) розчленованих пологосхилих межиріч.

Урочища: 1. Озеленені території та зони відпочинку на випуклих та похилих різноекспозиційних схилах; 2. Центр ділової, громадської, навчальної, культурної та торгівельної діяльності з різноповерховою забудовою на терасованих схилах; 3. Садибні забудови на нижніх надзаплавних терасах з комплексом присадибних ділянок; 4. Малоповерхові забудови на нижніх ділянках похилих схилів; 5. Багатоповерхові (до 9 поверхів) забудови на випуклих схилах і рівних ділянках терас; 6. Змішані забудови на верхніх і середніх ділянках похилих схилів з комплексом озелених територій; 7. Транспортна мережа; 8. Промислові об'єкти на нижніх ділянках похилих схилів з наявністю значних ерозійних форм; 9. Території сільськогосподарського призначення на верхніх привододільних ділянках похилих схилів.

2. Місцевість терасованих річкових долин.

Урочища: 10. Садибні забудови на нижніх надзаплавних терасах з комплексом присадибних ділянок; 11. Багатоповерхові (до 9 поверхів) забудови на випуклих схилах і рівних ділянках терас; 12. Змішані забудови на верхніх і середніх ділянках похилих схилів з комплексом озелених територій; 13. Транспортна мережа; 14. Промислові об'єкти на нижніх ділянках похилих схилів з наявністю значних ерозійних форм; 15. Озеленені території та зони відпочинку на випуклих та похилих різноекспозиційних схилах.

На сьогодні Дрогобицька урбосистема характеризується декількома основними властивостями:

– розширення і як наслідок захоплення ряду сільських селітебних структур, внаслідок чого в урбосистемі відбувається зростання площ з індивідуальною забудовою;

– перехід ряду підприємств з активного функціонування до занепаду і навіть ліквідації, що призводить до зміни інтенсивності антропогенного тиску на модифіковані ландшафти;

– внаслідок недофінансування значне руйнування покриття транспортних шляхів, що призводить до різкого посилення впливу на експлуатовані та навколишні урбокомплексні складові;

– спостерігається послаблення екологічного контролю за станом складових урбосистеми (в тому числі аквальних), що призводить, з одного боку до некерованих взаємодій природних і антропогенних чинників розвитку урбосистеми, а з іншого, до посилення ролі саме природних ландшафтознавчо регулювальних чинників.

Таким чином, проведений аналіз дозволяє зробити наступні висновки.

Висновки. Дрогобицька урбосистема на сьогоденному відтинку часового розвитку характеризується складним поєднанням залишків первинної ландшафтної структури, антропогенно-модифікованими територіальними утвореннями і суто антропогенними комплексами.

При цьому тактичне (короткочасове) керування часто належить антропогенному чиннику, який майже завжди характеризується деструктивністю. Щодо стратегічно плану, то тут значною мірою керування залишається за природною ландшафтною основою, яка володіє значним генетично сформованим потенціалом інваріантної стійкості й підтримкою ландшафтного навколишнього середовища.

Таке деструктивно орієнтоване і, водночас, інваріантно стійке утворення у вигляді урбосистеми для забезпечення стійкого розвитку потребує запровадження декількох нагальних вимог:

– організації урбосистемного моніторингу, як координаційного моніторингового утворення для всіх інших моніторингових досліджень і який здатний на єдиній теоретико-методологічній і методичній основі репрезентувати реальний стан урбосистеми;

– здійснення урбосистемного моніторингу чітко на ландшафтній основі, що дозволяє найбільш у повному обсязі враховувати природні особливості урбосистем;

– враховувати не тільки сучасний, а й перспективні стани ландшафтів урбосистеми, що дозволяє вчасно спрямувати необхідні зусилля на вирішення проблемних ситуацій;

– пріоритетними у плануванні нових та регенерації наявних антропогенних ландшафтів урбосистем повинні бути стратегічні властивості природної ландшафтної основи.

Література:

1. Геренчук К.І. Сучасний стан і завдання методичних пошуків у ландшафтознавстві / К.І.Геренчук // Фізична географія та геоморфологія. К.: – 1972. – Вип. № 7. – С. 3-7.
2. Голубець М.А. Урбаністичні утвори як компонент біогеоценотичного покриву / М.А.Голубець // Антропогенні зміни біогеоценотичного покриву в Карпатському регіоні. – Київ: Наук. думка, 1994. – С. 22-34.
3. Государственный стандарт Союза СССР. Охрана природы. Ландшафты. Термины и определения. ГОСТ 17.8.1.01. – 80. Утверждён и введён в действие Постановлением Государственного комитета СССР по стандартам от 30 декабря 1980 г. № 6192. Издание официальное. – М.: Изд-во стандартов, 1081. – 9 с.
4. Дмитрук О.Ю. Урбанізовані ландшафти: теоретичні та методичні основи конструктивно-географічного дослідження /

- О.Ю.Дмитрук.* – К.: ВГЛ Обрій, 2004. – 240 с.
5. *Ковальов О.* Місто як урбогеосистема / *О.Ковальов* // Сучасні проблеми і тенденції розвитку географічної науки: Матер. міжнар. конф. до 120-річчя географії у Львівському ун-ті (24-26 вересня 2003 р.) – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – С. 95-98.
  6. *Кучерявий В.П.* Окультуреність міських біогеоценозів /*В.П.Кучерявий* // Екологічна енциклопедія: У 3 т. / Редколегія: *А.В.Толстоухов* (головний редактор) та ін. – К.: ТОВ "Центр екологічної освіти та інформації", 2008. – Т. 3: О-Я. – С. 23-24.
  7. *Петлін В.М.* Ландшафтно-екологічна експертиза: Навч. посібн / *В.М.Петлін.* – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. – 236 с.
  8. *Петлін В.М.* Конструктивне ландшафтознавство / *В.М.Петлін.* – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. – 357 с.
  9. *Покишишевский В.В.* Типы городских и сельских поселений СССР и теория "городов-центральных мест". / *В.В.Покришевский* // XIX Международный географ. конгресс, 1961. – С. 240-244.

References:

1. *Gerenchuk K.I.* Suchasniy stan i zavdannya metodichnykh poshukiv v landshaftoznavstvi // Fizychna geografiya ta geomorfologiya. K.: – 1972. is Vyp.. №7. – P. 3-7.
2. *Golubec' M.A.* Urbanistychni utvory yak komponent biogeocenotichnogo pokryvu // Antropogenni zminy biogeocenotichnogo pokryvu v Karpats'komu regioni. – Kyiv: Naukova dumka, 1994. – P. 22-34.
3. Gosudarstvennyi standart Souza SSSR. Ohrana prirody. Landshafty. Terminy i opredileniya. GOST 17.8.1.01. – 80. Utverzden i vveden v deistvie Postanovleniem Gosudarstvennogo komiteta SSSR po standartam ot 30 Dekabria, 1980 ' 6192. Izdanie oficialnoe. – M.: Izd-vo standartov, 1081. – 9 p.
4. *Dmitruk O.Y.* Urbanizovani landshafty: teoretichni ta metodichni osnovy konstruktivno-geografichnogo doslidzhennya. – K.: VGL Obriy, 2004. – 240 p.
5. *Koval'ov O.* Misto yak urbogeosystema // Suchasni problemy i tendencii rozvytku geografichnoi nauky: mater. mizhnar. konf. do 120-richchya geografi v L'viv'skomu un-ti (24-26 veresnya 2003) – L'viv: Vidav. center LNU imeni Ivana Franka, 2003. – P. 95-98.
6. *Kucheryaviy V.P.* Okul'turenist' mis'kykh biogeocenoziv // Ekologichna encyklopediya: V 3 t. / Redkolegiya: A.V. Tolstoukhov (golovnyi redaktor) ta in. – K.: TOV "Center ekologichnoi osvity ta informacii" 2008. T. 3: O-YA. – P. 23-24.
7. *Petlin V.M.* Landshaftno-ekologichna ekspertyza: Navch. posibn. – L'viv: Vidavnichiy center LNU im. Ivana Franka, 2005. – 236 p.
8. *Petlin V.M.* Konstruktivne landshaftoznavstvo. – L'viv: Vidavnichiy center LNU im. Ivana Franka, 2006. – 357 p.
9. *Pokshishevskiy V.V.* Tipy horodskikh i sel'skich poseleniy SSSR i teritoriya "horodov-centralnykh misc". // XIX mezdunarodnyi geografichnyi congress, 1961. – P. 240-244.

Резюме:

Оксана Терлецкая. ДРОГОБЫЧСКАЯ УРБОСИСТЕМА: СТАНОВЛЕНИЕ И СВЯЗЬ С ПРИРОДНОЙ ЛАНДШАФТНОЙ ОСНОВОЙ.

Рассмотрены особенности ретроспективной ландшафтной структуры в пределах которой возникла Дрогобычская урбосистема. Обнаружено ландшафтное разнообразие по трем ландшафтными местностями и проанализированы особенности их пространственных сочетаний.

Составлена ландшафтная картосхема современного состояния Дрогобычской урбосистемы, на которой четко проявляется контролирующее и корректирующее воздействие именно природной ландшафтной основы. При этом короткочасовые воздействия и процессы часто контролируются антропогенным фактором, а длительночасовые – природным.

Современное состояние Дрогобычской урбосистемы характеризуется процессами резкого снижения воздействия промышленного фактора вследствие его современного упадок. Одновременно пространственный анализ урбосистемы дает возможность утверждать, что в ней наблюдается тенденция к расширению за счет поглощения окружающих сельских населенных пунктов, многих из которых реально уже относятся к городу Дрогобыч. Несмотря на снижение и даже упадка промышленного воздействия на урбосистему в ней наблюдается увеличение транспортных потоков, что создает негативный, в первую очередь, экологический фон.

Создавшаяся ситуация, требует организации специального урбосистемного мониторинга с четко определенными функциями. Такой мониторинг может объединить отраслевые мониторинговые службы в качестве структурных составляющих и одновременно обеспечить их координирование, а также, реализуя эмерджентный системный эффект, добиться наиболее приближенных к реальности анализу и выводов.

Проведенный анализ позволяет сделать вывод о том, что дальнейшее развитие и планирование Дрогобычской урбосистемы необходимо осуществлять на основе четкого учета специфики именно природной ландшафтной основы города, ее развития и эволюции, процессов ей присущих, что обеспечит избежание конфликтных ситуаций между природными и антропогенными факторами.

Ключевые слова: урбосистема, ретроспективная ландшафтная структура, урболандшафты, урбосистемный мониторинг.

Summary:

Oksana Terletska. DROHOBYCH URBAN SYSTEM: FORMATION AND INTERACTION WITH NATURAL LANDSCAPE BASIS.

In this paper we consider the peculiarities of retrospective landscape structure. The Drohobych urban system had been originated within its limits. It was discovered there was a landscape diversity on three landscape grounds and the characteristics of their spatial combinations were analyzed.

We made a landscape map-chart of the current state of Drohobych urban system where monitoring and correcting impact of natural landscape basis is clearly manifested. In this case brief actions and processes are often controlled by anthropogenic factor and durational – by natural one.

The current state of Drohobych urban system is characterized by processes of drastic decrease of industrial influence because of its actual retrogression. At the same time the spatial analysis of the urban system gives us an opportunity to claim the tendency to expand due to the absorption of surrounding villages; many of them actually already refer to the Drohobych city. Despite the reduction, and even decline of industrial influence to the urban system there we can observe increasing of traffic flows which creates negative ecological background.

This situation requires the establishment of a special urban system monitoring with clearly defined functions. Such monitoring may combine industry monitoring services as structural components while providing for their coordination as well as implementing an emergent systemic effect to achieve the most close to reality analysis and conclusions.

The analysis leads to the conclusion that further development and planning of Drohobych urban system must be based on a clear account of specificity of the natural landscape foundation, its development and evolution, which will ensure avoidance of conflicts between natural and anthropogenic factors.

Key words: urban system, retrospective landscape structure, urban landscapes, urban system monitoring.

Рецензент: проф. Петлін В.М.

Надійшла 05.09.2014р.